

STATISTIKA V MÉDIÍCH

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, (PSY117)

Adam Urbášek

453590, jednooborová psychologie

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, PhD.

Datum odevzdání: 01. 05. 2016

Fakulta sociálních studií MU, 2015/16

Pro demonstraci užití statistiky v médiích jsem si vybral aktuální zprávu serveru lidovky.cz a to konkrétně článek: *Zkušení čeští rekordmani. Sexuální styk měla čtvrtina patnáctiletých.*, publikovaný 27. března 2016 autorkou M. Kabátovou. To proč jsem si vybral právě tento server a tento článek, je díky snaze autora potažmo serveru článek „prodat“ co nejširšímu vzorku čtenářů. Z čehož usuzuji, že se uvedená statistika může interpretovat poněkud atraktivněji, nežli ve skutečnosti je. Avšak dále již nechci hovořit o celém článku, neboť se zde uvádí hned několik statistik a na jejich detailnější rozbor v této práci není dostatek prostoru. A tak bych se chtěl zaměřit na statistiky vycházející z nadpisu, neboť právě nadpisy podobné články „prodávají“.

Z nadpisu, který jsem uvedl, můžeme zjistit, že se sexuální styk stává v patnáctém roku života zažitou zkušeností pro 25% Čechů. A pokud půjdeme hlouběji do článku, díky grafickému znázornění se ujistíme, že tato statistika není milná ani matoucí, neboť z něj můžeme po krátkém soustředění vyčíst, že měli patnáctiletí občani ČR sex v zastoupení 20-25% u mužů a 25-30% u žen, což nám koresponduje i s výsledky studií HBSC (Health Behaviour in School-aged Children) z kterých článek vychází. Konkrétně HBSC pod záštitou WHO (World Health Organization) nabízí statistiky 22% mužů a 26% žen v ČR. Ohledně grafického znázornění serveru lidovky.cz jsem uvedl „po krátkém soustředění“ a to z důvodu nepříliš profesionálního a nepříliš jasného vyobrazení. Výsledky se ukrývají pod mapkou Evropy, ve které si musíme podle polohy najít zemi, pro kterou výsledky chceme a přiřadit její barvu k danému intervalu.

Avšak zde se o přílišném zkreslení uvedených statistik bavit nemůžeme, spíše o zjednodušení výsledků do poměrně širokých intervalů (5%). Nicméně co to silné slovíčko „rekordmani“ které je pod nadpisem vysvětleno větou: *Mezinárodní studie WHO ukázala, že mladí Češi patří mezi „nejzkušenější“ v Evropě.*? Zde se dá mluvit o jakémsi překročení statistických výsledků, které HBSC prezentovali. Překročení myslím v tom smyslu, že sdělení lidovek ve čtenářích vyvolává klamný dojem, že jsou Češi onou sexualitou patnáctiletých v Evropě výjimeční. Neboť pokud provedeme statistické srovnání z jinými zeměmi Evropy, jejichž výsledky si můžeme půjčit z grafického znázornění dat HBSC (tamní data jsou z roku 2010 a tedy značně neaktuální), zjistíme, že nijak výjimeční nejsme. Konkrétně po zprůměrování výsledků všech ostatních Evropských zemí (bez ČR), jež můžeme z dané studie čerpat (24 Evropských zemí, n=24), jsem došel ke statistikám: M=27,5% (SD=6%) pro muže a M=22% (SD=8%) pro ženy, což je ve srovnání s 25% pro muže a 26% pro ženy v ČR zjištění, které slovy „jedni z nejzkušenějších v Evropě“ rozhodně interpretovat nemůžeme, neboť se od Evropského průměru vzdalujeme směrem k nižším hodnotám o necelou polovinu směrodatné odchylky u mužů (0,42) a směrem k vyšším hodnotám o polovinu směrodatné odchylky u žen (0,5).

Nicméně autoři článku zde používají slova jako „téměř“, či „patří mezi“, které jim umožňují určitou svobodu, co se týče interpretace, neboť pokud si čtenář neklade otázky jako: Co přesně znamená to téměř? Jak velký vzorek je ta skupina do které máme patřit? Jsou to všechny státy Evropy? Novináři mají volné ruce a mohou si výsledky zatraktivnit pro veřejnost ve snaze je učinit žádanějšími a tak vyhovět svému nadřazenému či nadřazené. Závěrem tedy je výrazné skreslení statistických výsledků skrze klamnou interpretaci HBSC dat, které jsou navíc přibližně o šest let starší než článek a tedy zaostávají svojí aktuálností.

Zdroje:

- http://www.lidovky.cz/sexualni-styk-mela-ctvrtina-patnactiletých-fzv-/zpravy-domov.aspx?c=A160326_210704_ln_domov_ELE
- http://www.hbsc.org/publications/datavisualisations/sexual_behaviour.html

Je mi líto, ale vaše práce nesplnila zadání. Cílem seminárního úkolu bylo nalézt vědeckou popularizaci, dohledat k ní původní odborný výzkumný text, a následně srovnat, jak se novináři povedlo statistiky interpretovat. Vy uvádíte pouze blog HBSC, což je jen pokročilejší druh popularizace, nikoliv originální zdroj. Kromě toho nepracujete s žádnými statistikami, výrok o podílu lidí co měli a co neměli sex, je rozhodně nedostatečný, stejně jako interpretace pouze nadpisu článku. Najděte si prosím tedy text podle zadání a práci přepracujte. Děkuji a přeji hodně zdaru!